

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені А.С.МАКАРЕНКА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказом СумДПУ імені А.С.Макаренка
№ 420 від 30 вересня 2019 року
Ректор _____ Ю.О. Лянной

КОДЕКС
АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ
СУМСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
імені А.С.МАКАРЕНКА

УХВАЛЕНО

рішенням вченої ради університету
протокол № 2 від 30 вересня 2019 року

Суми 2019

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Кодекс академічної доброчесності Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка (далі – Кодекс) розроблено у відповідності з нормами загальнолюдських та європейських цінностей, Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», «Про запобігання та протидію корупції», Цивільного Кодексу України, Етичного кодексу Вченого України, Статуту Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, Правил внутрішнього трудового розпорядку, а також із використанням досвіду провідних зарубіжних і вітчизняних вищих навчальних закладів і рекомендацій SAIUP – Проекту сприяння академічній доброчесності в Україні, що реалізується Американськими радами за підтримки посольства США в Україні спільно з Міністерством освіти і науки України.

1.2. Кожен член університетської громади є відповідальним за дотримання принципів академічної доброчесності в освітній, викладацькій та науковій діяльності. Прагнення до академічної доброчесності підвищує стандарти освітньої та наукової діяльності, робить внесок у розвиток Університету, зміцнення його іміджу й ділової репутації.

1.3. Кодекс визначає правила і норми академічної доброчесності, етичної поведінки, професійного спілкування працівників та осіб, що навчаються у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка.

1.4. Кодекс спрямований на дотримання високих професійних стандартів в усіх сферах діяльності університету, зокрема освітній, науковій, виховній, управлінській, а також на підтримку сприятливого морально-психологічного клімату у колективі.

1.5. Науково-педагогічні, наукові, педагогічні працівники, співробітники, студенти, аспіранти, докторанти та інші особи, що навчаються у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка, зобов'язуються дотримуватися правил і норм, визначених цим Кодексом, спираючись на принципи:

- законності;
- верховенства права;
- свободи;
- людської гідності;
- патріотизму;
- служіння українському народові;
- професіоналізму;
- компетентності;

- чесності;
- порядності;
- справедливості;
- компетентності;
- професіоналізму;
- толерантності;
- партнерства;
- взаємодопомоги;
- поваги;
- взаємної довіри;
- відкритості;
- прозорості;
- колегіальності;
- демократичності;
- самовдосконалення;
- саморозвитку;
- персональної відповідальності;
- роботи на результат;
- нетерпимості щодо недотримання правил і норм Кодексу.

Принципи і норми професійної етики та академічної доброчесності, якими мають керуватися члени університетської громади спрямовані на:

- принцип законності та верховенства права: у своїй діяльності члени університетської громади мають суворо дотримуватися законодавства, стимулювати до цього інших;

- принцип чесності та порядності: у навчальній та викладацькій діяльності, наукових дослідженнях, практичній роботі тощо представники університетської громади зобов'язані діяти чесно, бути відвертими, свідомо не висувати неправдивих тверджень;

- принцип справедливості та толерантності: у взаємовідносинах між членами університетської громади важливим є неупереджене ставлення одне до одного, правильне й об'єктивне оцінювання результатів навчальної, дослідницької та трудової діяльності;

- принцип поваги та взаємної довіри: атмосфера довіри заохочує вільний обмін ідеями та інформацією в університетському середовищі, сприяє співпраці та вільному продукуванню нових ідей, позбавляє остраху, що результати діяльності може бути вкрадено, кар'єру спалюжено, а репутацію підірвано;

- принцип компетентності й професіоналізму: студенти та працівники Університету зобов'язані підтримувати найвищий рівень компетентності у

роботі та навчанні. Імперативом є постійне підвищення ними свого освітнього і наукового рівня як форми здійснення принципу «від освіти на все життя – до освіти протягом усього життя»;

- принцип персональної відповідальності: студенти та працівники Університету мають брати на себе відповідальність за результати своєї діяльності, виконувати взяті на себе зобов'язання;

- принцип партнерства і взаємодопомоги: метою підвищення якості навчальних та дослідницьких результатів представники університетської громади орієнтуються на суб'єкт-суб'єктну або партнерську взаємодію; повага в університетському середовищі має бути взаємною, виявлятися як до інших, так і до себе, варто поважати й цінувати різноманітні думки та ідеї;

- принцип відкритості і прозорості: щоб уникнути зловживань посадовим становищем виборними чи призначеними представниками університетської громади, необхідно, щоб усі процедури, які стосуються освітньої, науково-дослідницької, господарської та фінансової діяльності, були прозорими і нескладними.

1.6. *Метою Кодексу* академічної доброчесності Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка є:

- формування академічних цінностей та високої академічної культури учасників освітнього процесу Університету;
- визначення принципів і встановлення норм академічної доброчесності як невід'ємної складової професійної етики та корпоративної культури;
- формування сприятливого академічного середовища для забезпечення високоякісного освітнього процесу, отримання вагомих наукових результатів, що містять об'єктивну новизну, встановлення взаємодовіри і взаємоповаги між всіма членами колективу, адміністрацією та особами, що навчаються;
- забезпечення всебічного розвитку інтелектуального, професійного та особистісного потенціалу всіх учасників академічної спільноти;
- виховання еліти України, формування громадянської позиції учасників освітнього процесу Університету;
- забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Університеті;
- формування високого рівня наукових та творчих, професійних і загальних компетентностей здобувачів освіти;
- утвердження в учасників освітнього процесу моральних та духовних цінностей, соціальної активності та відповідальності;
- виховання здобувачів освіти відповідальними, професійними, здатними до свідомого спрямування своєї діяльності;

- забезпечення необхідних умов для реалізації здобувачами освіти їх здібностей і талантів;
- підвищення позитивного іміджу та ділової репутації Університету у вітчизняному та європейському освітньому просторі;
- підвищення іміджу, престижу та репутації Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка як потужного навчально-наукового та високодуховного центру Слобожанщини та України, забезпечення його публічності, прозорості та відкритості.

1.7. В Кодексі наведені нижче терміни вживаються у такому значенні:

академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень;

академічний плагіат - оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

потенційний конфлікт інтересів - наявність у особи приватного інтересу у сфері, в якій вона виконує свої службові чи представницькі повноваження, що може вплинути на об'єктивність чи неупередженість прийняття нею рішень, або вчинення чи не вчинення дій під час виконання зазначених повноважень;

неправомірна вигода – грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди нематеріального чи не грошового характеру, які обіцяють, пропонують, надають або одержують без законних на те підстав;

подарунок – грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, які надають/одержують безоплатно або за ціною, нижчою мінімальної ринкової;

приватний інтерес – будь-який майновий чи немайновий інтерес особи, зумовлений особистими, сімейними, дружніми чи іншими позаслужбовими стосунками з фізичними чи юридичними особами, у тому числі ті, що виникають у зв'язку з членством або діяльністю в громадських, політичних, релігійних чи інших організаціях.

службові особи – особи, які постійно чи тимчасово обіймають посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських функцій або виконують такі функції за спеціальним повноваженням, яким особа наділяється службовою особою установи, організації, судом або законом;

хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна чи послуг матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної вигоди в освітньому процесі.

II. ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

2.1. Дотримання принципів академічної доброчесності має бути справою доброчесності всіх без винятку членів університетської громади.

Правила академічної доброчесності є однаковими для всіх працівників та осіб, які здобувають освіту в Університеті.

2.1.1. Дотримання академічної доброчесності педагогічними і науково-педагогічними працівниками передбачає:

- дотримання норм Конституції, вимог законодавства України, внутрішніх нормативних документів Університету;
- сумлінне і компетентне виконання службових повноважень та професійних обов'язків, рішень і доручень керівництва, недопущення зловживань;
- постійне підвищення професійної кваліфікації, застосування у своїй діяльності інноваційних освітніх методів і технологій;
- дотримання загально визнаних етичних норм поведінки, толерантного ставлення до колег та осіб, які здобувають освіту, їх батьків, законних представників, незалежно від їх етнічної, релігійної, культурної або соціальної належності;
- сприяння творчій активності осіб, що навчаються;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;
- сумлінне ставлення до освітнього процесу, форм контролю, об'єктивне та неупереджене оцінювання результатів навчання;
- надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;

2.1.2. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне та добросовісне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей), відповідальне ставлення до своїх обов'язків;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної, наукової, творчої діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації;

- повага до честі й гідності інших осіб;

- посилення на джерела інформації у разі запозичення ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- використання у навчальній або дослідницькій діяльності лише перевірених та достовірних джерел інформації, грамотне посилатися на них;

- у разі виникнення труднощів під час виконання навчальних чи дослідницьких завдань звернення до інших за допомогою, яка є у межах прийняттого, щодо редагування тексту, обговорення власних ідей тощо.

2.2. Формами проявів академічної не доброчесності у навчальній, викладацькій, науковій та творчій діяльності для студентів та працівників Університету є:

- академічний плагіат;
- обман, підробка – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої, наукової, творчої діяльності чи організації освітнього процесу;
- приписування результатів колективної діяльності одній або окремим особам;
- фабрикація – вигадання даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- самоплагіат – оприлюднення частково або повністю власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти: виставлення балів за конспект, відвідування навчальних занять, віднімання балів, тощо.
- списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;
- надання недостовірної інформації про результати власної навчальної, наукової, творчої діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації;
- підробка підписів в офіційних документах: залікових книжках, актах, звітах, угодах тощо;

- посилення на джерела, які не використовувалися в роботі;
- проходження процедур контролю знань підставними особами;
- здавання або репрезентація різними особами робіт з однаковим змістом як результату навчальної чи наукової діяльності;
- несанкціонована співпраця, зокрема:
  - хабарництво – надання чи отримання учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання чи отримання коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;
  - придбання в інших осіб чи організацій з наступним поданням як власних результатів навчальної та наукової діяльності: звітів, рефератів, контрольних, розрахункових, курсових, випускних робіт, есе, статей, монографій, навчальних посібників тощо;
  - використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки при складанні будь-якого виду підсумкового контролю або переваг у роботі;
  - внесення до списку авторів статей, монографій, підручників тощо осіб, які не брали участі в отриманні наукових результатів;
  - необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти;
  - інші види академічної нечесності.

2.3. Система запобігання та виявлення академічного плагіату в Університеті:

2.3.1. Попередження плагіату в освітньому процесі здійснюється шляхом проведення комплексу профілактичних заходів, які полягають в:

- інформуванні здобувачів вищої освіти, викладачів та науковців про положення Кодексу, необхідність дотримання правил академічної доброчесності та підвищення відповідальності за недотримання норм цитування, наслідки вчинення плагіату та інших видів академічних порушень;
- формуванні, виданні та розповсюдженні серед здобувачів вищої освіти методичних матеріалів з уніфікованим визначенням вимог щодо належного оформлення посилань на використані у письмових роботах матеріали;
- запровадженні в рамках ознайомчих та/чи факультативних курсів з основ академічного письма та дослідницької роботи з вивченням вимог до написання письмових робіт та особливою увагою до принципів самостійності роботи над письмовими завданнями,

коректного застосування інформації з інших джерел та недопущення плагіату, а також правил опису джерел та оформлення цитувань;

- щорічному проведенні для докторантів і аспірантів заходів з питань професійної етики та недопущення академічного плагіату.

2.3.2. На першому бакалаврському та другому магістерському освітніх рівнях вищої освіти:

- включення до освітніх програм підготовки бакалаврів і магістрів тематичних лекцій з академічної доброчесності та академічного письма;
- виконання навчальних завдань, проведення поточного та підсумкового контролю результатів навчання, з використанням, переважно, самостійних та індивідуальних форм роботи, зокрема за допомогою системи Moodle;
- поступова переорієнтація на виконання курсових і дипломних робіт у вигляді проектів, що унеможлиблює компіляцію та плагіат;
- посилений контроль завідувачів кафедр, наукових керівників курсових, бакалаврських і магістерських робіт, членів екзаменаційних комісій щодо правильного оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень, відомостей тощо;
- вибіркова чи суцільна перевірка бакалаврських і магістерських робіт на предмет академічного плагіату;
- створення електронного депозитарію магістерських робіт.

2.3.3. На третьому освітньо-науковому рівні вищої освіти: аспірантура, на науковому рівні - докторантура:

- висока вимогливість і принциповість наукових керівників і наукових консультантів щодо неприпустимості академічного плагіату у дисертаційних дослідженнях докторів філософії і докторів наук;
- експертна оцінка та/або технічна перевірка за допомогою спеціалізованих програмних засобів щодо ознак академічного плагіату в дисертаційних дослідженнях, підготовлених до захисту.

2.3.4. У роботі редакційних колегій наукових видань, яких Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка є засновником:

- посилення вимогливості до процесу рецензування статей, що надходять до редколегій, у частині експертної із залученням членів редколегій, зовнішніх експертів, запровадження процедур «сліпого», «подвійного» рецензування та програмної перевірки поданих матеріалів на предмет академічного плагіату;
- особиста відповідальність головного та відповідального редакторів редакційної колегії щодо недопущення академічного плагіату в наукових виданнях Сум ДПУ імені А.С.Макаренка.

2.3.5. При визнанні в Університеті документів про науковий ступінь та/або вчене звання, одержаних особами в навчальних закладах чи установах

інших країн – перевірка комісією, що утворюється наказом ректора з фахівців у галузі знань, за якою захищено дисертацію, тексту дисертації та публікацій, які розкривають її основні положення, на предмет академічного плагіату. Голова комісії несе персональну відповідальність за внесення Вченій раді пропозицій щодо визнання в університеті іноземних документів про науковий ступінь у випадку наявності у дисертаційній роботі академічного плагіату.

III. НОРМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ ТА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

3.1. Для педагогічних, наукових та науково-педагогічних працівників - є гідним:

- сумлінно, компетентно, вчасно, результативно і відповідально виконувати службові повноваження та професійні обов'язки, рішення і доручення керівництва, не допускати зловживання та неефективного використання державної і комунальної власності;
- постійно підвищувати професійну кваліфікацію, застосовуючи у своїй діяльності інноваційні освітні методи та технології;
- сумлінно ставитися до процесу здобуття освіти, форм контролю, об'єктивно та неупереджено оцінювати знання та вміння осіб, що навчаються;
- дотримуватися загальновизнаних етичних норм поведінки, бути ввічливим у стосунках зі студентами, керівниками, колегами і підлеглими;
- із толерантністю та повагою ставитися до колег та осіб, що навчаються, незалежно від їх етнічної, релігійної, культурної або соціальної приналежності;
- сприяти творчій активності студентства, заохочувати і підтримувати будь-яку діяльність, пов'язану з системою студентського самоврядування, покращенням культурного життя та іміджу університету;
- враховувати пропозиції студентства щодо форм та методів навчання;
- не розголошувати і не використовувати в інший спосіб конфіденційної та іншої інформації з обмеженим доступом, або інформації особистого характеру, що стала відома у зв'язку з виконанням службових та професійних повноважень;
- нести моральну відповідальність за наслідки своїх досліджень;
- сприяти практичній реалізації результатів своєї роботи задля покращення життя суспільства, збереження культурно-історичної спадщини, раціонального використання природних ресурсів тощо;

- чинити опір псевдонауці, виступати проти проявів академічної не доброчесності;
- захищати свободу наукового пошуку, протидіяти втручанню влади та чиновників у наукові дослідження, упередженому впливу на характер отримуваних у дослідженнях даних та результатів;
- спиратися на міжнародні та національні правові норми щодо захисту інтелектуальної власності та авторського права;
- дбайливо ставитися до бібліотечних, документальних та інших матеріальних фондів і ресурсів університету;
- самостійно оцінювати правомірність наданих керівництвом рішень чи доручень та можливу шкоду, що була завдана у процесі виконання таких рішень чи доручень; утримуватися від виконання рішень чи доручень керівництва, якщо вони суперечать законам, незважаючи на приватні інтереси;
- негайно повідомляти керівництву у разі отримання для виконання рішень чи доручень, які учасник академічної спільноти вважає незаконними або такими, що становлять загрозу охоронюваним законом правам, свободам чи інтересам окремих громадян, юридичних осіб, державним або суспільним інтересам;
- уникати приватного інтересу та конфлікту інтересів;
  - є неприйнятним:
  - допускати порушення освітнього процесу, його недостатнє науково-методичне забезпечення;
  - не дотримуватися вимог контракту та виконання індивідуального робочого плану;
  - запізнюватися на роботу або пропускати її без поважних причин;
  - допускати некоректне, зневажливе ставлення до студентів, колег та співробітників;
  - вдаватися до форм академічного шахрайства, академічного плагіату та інших форм прояву академічної не доброчесності;
  - зловживати владою, впливом або службовим становищем;
  - провокувати підкупом;
  - допускати факти службового підроблення та службової недбалості;
  - приймати пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди чи подарунків службовою особою; брати та пропонувати хабарі та (або) здійснювати будь-які інші корупційні дії;

- свідомо порушувати норми чинного законодавства України та нормативні й розпорядчі документи Університету (Статут, правила внутрішнього трудового розпорядку, кодекси, положення, накази та розпорядження);
- проявляти у будь-якій формі небажану вербальну, невербальну чи фізичну поведінку сексуального характеру, мета або наслідок якої – порушення гідності особи, зокрема шляхом створення загрозливого, ворожого, принизливого або образливого середовища, тощо;
- виявляти нешанобливе та некоректне ставлення до осіб, що навчаються, представників викладацького складу або адміністрації.

3.2. Для здобувачів вищої освіти та інших осіб, що навчаються

- є гідним:

- поважати честь і гідність інших осіб;
- відповідально ставитись до своїх обов'язків, вчасно та добросовісно виконувати завдання, передбачені навчальними програмами та планами;
- бути присутнім на всіх навчальних заняттях, окрім випадків, викликаних поважними причинами;
- ефективно використовувати час навчальних занять для досягнення освітніх цілей;
- активно займатись самостійною роботою, використовуючи методичні посібники, рекомендації викладачів, додатково опрацьовуючи нову літературу, використовуючи всі можливості для отримання необхідних знань;
- використовувати у навчальній або дослідницькій діяльності лише перевірені та достовірні джерела інформації та грамотно посылатися на них;
- подавати на оцінювання лише самостійно виконану роботу, що не є запозиченою або переробленою з іншої, виконаної третіми особами;
- у разі виникнення труднощів під час виконання навчальних чи дослідницьких завдань звертатись до інших за допомогою, не порушуючи принципів академічної доброчесності; 3.2.9 інформувати викладачів та осіб, що навчаються, про порушення норм і правил академічної доброчесності;

- є неприйнятним:

- виявляти нешанобливе та некоректне ставлення до осіб, що навчаються, представників викладацького складу або адміністрації;
- запізнюватись на навчальні заняття та пропускати їх без поважних причин;

- під час контрольних заходів використовувати джерела інформації, усні підказки, письмові роботи інших осіб, друковані книги, методичні посібники, електронні телефони, планшети, заборонені викладачем.
- просити, надавати та одержувати допомогу від третіх осіб, у тому числі і в якості підставних, при проходженні поточного, модульного, семестрового і підсумкового контролю; використовувати родинні або службові зв'язки для отримання позитивної або вищої оцінки;
- надавати для оцінювання письмову роботу, підготовлену за участю інших осіб;
- вносити до списку авторів публікацій осіб, які не брали участі в отриманні наукових результатів;
- фальсифікувати або фабрикувати інформацію, наукові результати з їх наступним використанням у роботі (курсівій, дипломній, дисертаційній);
- отримувати або пропонувати хабар за отримання будь-яких переваг у навчальній або дослідницькій діяльності;
- брати участь у будь-якій діяльності, пов'язаній з порушенням правил і норм академічної доброчесності.

3.3. Факти порушення науковими, педагогічними, науково-педагогічними працівниками та особами, що навчаються, норм Кодексу виносяться на розгляд Комісії з питань етики та академічної доброчесності.

IV. КОМІСІЯ З ПИТАНЬ ЕТИКИ ТА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

4.1. Для моніторингу дотримання членами університетської громади норм цього Кодексу наказом ректора Університету утворюється Комісія з питань етики та академічної доброчесності (далі – Комісія).

4.2. Комісія є дорадчим органом Університету. Комісія наділяється правом одержувати і розглядати заяви щодо порушення Кодексу академічної доброчесності та надавати пропозиції адміністрації університету, навчально-наукових інститутів та факультетів щодо накладання відповідних санкцій.

4.3. Комісія у своїй роботі керується Конституцією України, Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», іншими нормативно-правовими актами, Статутом Університету та цим Кодексом.

4.4. Склад Комісії затверджується наказом ректора Університету.

4.5. До складу Комісії за посадами входять: перший проректор, проректор з науково-педагогічної роботи, уповноважений з питань запобігання та виявлення корупційних дій, голова студентського самоврядування, по одному представнику від науково-педагогічного персоналу та студентства кожного

факультету, один представник аспірантів і докторантів, один представник навчально-допоміжного персоналу.

4.6. Робота Комісії регламентується Положенням про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка, яке ухвалює Вчена рада Університету.

4.7. Член університетської громади, який став свідком або має серйозну причину вважати, що стався факт порушення цього Кодексу, повинен повідомити про це Комісії.

4.8. Неприйнятно подавати чи підтримувати подання безпідставних скарг або скарг без підпису.

4.9. Якщо студент чи працівник має сумніви або непевність, що його дії або бездіяльність можуть порушити Кодекс академічної доброчесності Університету, він може звернутися за консультацією до Комісії.

4.10. Будь-який член університетської громади має право звернутися до Комісії з метою внесення пропозицій та доповнень до цього Кодексу.

V. ПОРЯДОК ПЕРЕВІРКИ ТА РОЗГЛЯДУ ФАКТУ ПЛАГІАТУ

5.1. Перевірці на академічний плагіат підлягають:

- індивідуальні навчальні та кваліфікаційні (дипломні, магістерські) роботи здобувачів вищої освіти;
- науково-методичні праці (підручники, навчальні посібники, конспекти лекцій), монографії та інші роботи, що вимагають рекомендації Вченої ради Університету до видання. За організацію перевірки вищезазначених матеріалів відповідають завідувачі кафедр;
  - рукописи статей, тези доповідей, які надходять до редколегій наукових фахових видань або оргкомітетів заходів наукового і науково-методичного спрямування (конференцій, семінарів). Організацію перевірки здійснюють головні редактори наукових журналів та керівники структурних підрозділів, які організовують відповідні заходи;
  - дисертаційні роботи й автореферати. Організацію перевірки здійснюють завідувачі кафедр на етапі попередньої експертизи дисертаційного дослідження.

5.2. Перевірка на академічний плагіат здійснюється уповноваженою особою Наукової бібліотеки на етапі представлення матеріалів робіт для розгляду редакційною колегією або кафедрою. Перевірку на академічний плагіат індивідуальних навчальних та кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти контролює безпосередньо викладач або керівник кваліфікаційної роботи на етапі загальної перевірки роботи. Вищезазначені особи оцінюючи письмову

роботу студента і зафіксувавши наявність плагіату, зобов'язані таку роботу не зарахувати, направити її на доопрацювання.

5.3. Кваліфікаційні роботи, в яких виявлено ознаки плагіату, не допускаються до захисту.

5.4. Студент, який не згоден з рішенням викладача щодо встановленого факту плагіату та не зарахуванням відповідної письмової роботи, має право звернутись із заявою до завідувача відповідної кафедри, на якій викладається цей курс (виконується кваліфікаційна робота), для перевірки наявності чи відсутності факту плагіату. Заява має містити коротке письмове пояснення суті справи, конкретну інформацію. До заяви додається копія роботи, яка розглядається.

5.5. Завідувач кафедри протягом двох робочих днів після отримання заяви призначає експерта (з числа викладачів кафедри) для перевірки матеріалів щодо встановлення факту плагіату. Строк перевірки становить не більше п'яти днів з моменту одержання доручення експертом.

5.6. На експерта покладається обов'язок зібрати та дослідити необхідні матеріали для проведення перевірки, та у разі необхідності, заслухати пояснення студента, робота якого перевіряється, та викладача, який зафіксував факт плагіату. Експерт інформує завідувача кафедри про результати перевірки щодо наявності чи відсутності достатніх підстав для встановлення факту плагіату.

5.7. Остаточне рішення про наявність чи відсутність факту плагіату в роботі ухвалює завідувач кафедри на підставі висновку експерта та доводить його до відома студента (в письмовій або усній формі).

5.8. При підтвердженні факту плагіату завідувач кафедри, на якій виконувалась робота, передає директору навчально-наукового інституту/декану факультету подання щодо застосування заходів впливу на студента, в роботі якого встановлено факт плагіату.

5.9. Перевірку навчально-методичних та наукових праць, у тому числі дисертаційних досліджень, за відповідним дорученням здійснює уповноважена особа Наукової бібліотеки Університету.

5.10. Вищезазначена особа визначає унікальність кожної представленої роботи та надають висновки у роздрукованому вигляді для подальшого розгляду на засіданнях кафедр, спеціалізованої вченої ради, редакційних колегій.

5.11. Остаточне рішення щодо наявності у роботі ідей та наукових результатів, які отримані іншими авторами, та (або) відтворення опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання за

мотивованими висновками приймається кафедрами, редколегіями на своїх засіданнях. При прийнятті рішення враховується специфіка роботи, що перевіряється на наявність академічного плагіату (галузь знань (спеціальність), вид роботи (стаття, дисертація, навчально-методична робота тощо), та її унікальність.

5.12. Результати перевірки на академічний плагіат оформлюються протоколом (засідання кафедри, спеціально утвореної експертної комісії, редакційної колегії видання) у вигляді рішення щодо дозволу до опублікування матеріалів, допуску до захисту, відправку матеріалів на доопрацювання або відхилення без права подальшого розгляду.

5.13. У разі незгоди з результатами перевірки автор роботи, що перевірялася, має право на апеляцію.

5.14. Апеляція подається особисто автором роботи на ім'я голови Комісії з питань етики та академічної доброчесності в триденний термін після оголошення результатів перевірки. Апеляція розглядається Комісією у тижневий термін з дня подання заяви. Висновки Комісії оформлюються відповідним протоколом.

5.15. Особа, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності, має такі права:

- ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності, подавати до них зауваження;
- особисто або через представника надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності;
- знати про дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення її до академічної відповідальності;
- оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності при зверненні до Комісії з питань етики та академічної доброчесності або до суду.

VI. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ НОРМ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

6.1. За порушення норм академічної доброчесності наукові, педагогічні та науково-педагогічні працівники можуть бути притягнуті до моральної, дисциплінарної, адміністративної відповідальності відповідно до нормативних і розпорядчих документів, норм законодавства України, у тому числі таких як:

- відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання;
- позбавлення присудженого наукового ступеня чи присвоєного вченого звання;
- позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади;
- догана;
- звільнення з посади.

6.2. За порушення правил академічної доброчесності особи, що навчаються в університеті, можуть бути притягнуті до таких форм відповідальності як:

- попередження;
- повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, іспиту, заліку тощо);
- позбавлення академічної стипендії;
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування з університету.

VII. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

7.1. Члени університетської громади зобов'язані знати Кодекс академічної доброчесності Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка.

7.2. Незнання або нерозуміння норм Кодексу саме по собі не є виправданням неетичної поведінки.

7.3. Порушення норм Кодексу може передбачати накладання санкцій, аж до відрахування або звільнення з Університету, за поданням Комісії з питань академічної доброчесності.

7.4. Зміни та доповнення до Кодексу вносяться за поданням Вченої ради, органу студентського самоврядування, Комісії з питань академічної доброчесності.

7.5. Зміни та доповнення до Кодексу академічної доброчесності вносяться рішенням Вченої ради Університету.

Перший проректор
Провідний юрисконсульт

Л.В. Пшенична
В.М. Черкашин